

29/18

איזו אכזבה – זיקנה עולה כסף

המחלוקת על גיל הפרישה לנשים הציפה גם את ההבנה כי הזדקנות האוכלוסייה תצריך משאבים גדולים. ברחבי העולם מצאו דרכים להתמודד עם הסוגיות המורכבות של העבודה והפרישה. אבל במשרד האוצר הישראלי החליטו ש"זה כרגע לא על הפרק"

טומנים את הראש בחול
אתי אפללו

משכורותיהם למשך 36 חודשים – אם החלו לעבוד בשכר נמוך יותר משכר רם הקודם. בסינפור סינפור מקצה הממשלה תקציב מיוחד לסכסוך ממסלתי עבור מעסיקים ששכרו לעבודה עובדים מבוגרים. בנוסף, רדישה מעוכר בסר ננפור לפרוש לפני שהוא מגיע לגיל הפרישה בחוק היא עבירה. כבריל יש אפשרות לפרישה מוקדמת לעובדים במקצועות שחוקים או עם בעיות בריאות. בקנדה יש אפשרות לפרישה מוקדמת לאנשים שאינם עובדים תוך קבלת קצבה מופחתת.

כל אלו יכולים להיות בסיס לרעיונות, דברים שכדאי לברוק – האם יתאימו לשוק העבודה הישראלי. אבל כמו שאמר במשרד אוצר: "זה כרגע לא על הפרק".

עד ד"ח החשכ"ל הבא, ועד הפעם הבאה שהגנייה תקום ותצוק (בצדק): שהאקטואריה כאן זה משור נורא. אבל גם החיים האמיתיים לא רבים.

מה בכל זאת כן אפשר לעשות? ראשית, להכיר בזה שהזדקנות האוכלוסייה תצריך משאבים, ולא קטנים. כן, הפתעה – זיקנה עולה כסף. גם בעולם מתמודדים עם אותה הבעיה: בצרפת נחתם הסכם קיבוצי חצה מגורים, שהיב את המעסיקים להפיץ שטחים כסף עבור הכשרה מקצועית לעובדים, תוך מתן עדיפות לעובדים בני 45 ומעלה.

בגרמניה הממשלה מגנה על עובדים מבוגרים מפני ירידת השכר בשל הגיל המתקדם, באמצעות סכסוך

דחיית העלאת גיל הפרישה לנשים, מה עושים על מנת לגבש פתרונות שישאפו את העלאתו בהמשך? הנה שובה היתה: "זה כרגע לא על הפרק". איך אכזבה, אם כי קשה לוטר הפתעה. שינויים בשוקי העבודה לא קורים מאליהם – הם דורשים עימותים עם אליטות ששולטות בהם, הם דורשים תקציבים, נאמץ, ומדיניות ברורה ומחודשת. הם דורשים זמן. איך יהיה ניתן להעלות את גיל הפרישה לנשים – בעוד שנה, שנתיים, שלוש – אם גם אז נשים יפלטו משוק העבודה ומדוע חזרנו לטמון את הראש עמוק בחול?

כשלא רוצים להתמודד עם שוקי העבודה עולות ההצעות שיכולות להיות מסוה. להיט התורני: ביטול חובת הפרישה. על פניו, רעיון קוסמי: מי שרוצה שיעבור גם אחרי גיל הפרישה. הוא פחות רלוונטי ל-50% מהנשים שלא מצליחות להגיע אליו סמילא. זה פיתרון שלא ישנה מציאות.

למעשה, 30% מהנשים בגילאי 55-59 אינן עובדות, והנתון הולך ומחמיר בגילאי 60 ומעלה. ואלו שכן הן או עובדות המגור הציבורי, או עובדות בחל"קיות משרה ובשכר נמוך, תנאים שגם כך, מבטיחים להן פנסיה ועומה בהמשך. מה הפיתרון התאמות ושינויים בשוק העבודה למציאות המשתנה. כשהחליטו לא להעלות את גיל הפרישה לנשים, אמר מנכ"ל משרד האוצר שי באב"ר: "נעלה כשנגיע לה סכמה רחבה". לכאורה, יש פה בשורה: הצורך להעלות את גיל הפרישה יהיה תמריץ לגיבוש פתרונות אמיתיים למצב. אולם כששאלנו בשבוע האחרון את בכירי האוצר לאחרי ההחלטה על

זוהרתי הקבועות של החשב הכללי על מצבו של הביטוח הלאומי והצורך בהגדלת תקציבו התחברו למחלוקת סביב אי-דחיית גיל הפרישה לנשים – שתצריך גם היא תוספת תקציב לביטוח הלאומי. גיל הפרישה לנשים חייב לעלות, ואין ספק שהיא יעלה, אבל, טוב שלא עלה עכשיו. המציאות היא לא רק אקטואריה של מספרים גדולים, אלא בעיקר אנשים קטנים שעובדים קשה. מחקר אחרי מחקר, שנה אחרי שנה מראים את אותה תמונה עצובה: שוק העבודה לא ערוך לקליטת נשים מבוגרות וגם גברים, אבל אצל הנשים המצב גרוע יותר.

30%
הנשים בישראל

בגילאי 55-59 אינן עובדות והנתון הולך ומחמיר בגיל 60 ומעלה